

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně Jitky Zavřelové a soudců Petra Mikeše a Milana Podhrázkého v právní věci žalobce: **J. F.**, zastoupený Mgr. Janem Petrákem, advokátem se sídlem Václavské náměstí 828/23, Praha 1, proti žalovanému: **Ministerstvo práce a sociálních věcí**, se sídlem Na Poříčním právu 376/1, Praha 2, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 10. 12. 2019, čj. MPSV-2019/210864-421/1, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Praze ze dne 9. 7. 2021, čj. 42 Ad 6/2020-43,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.
- II. Žalobce **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.
- III. Žalovanému **se** náhrada nákladů řízení **nepřiznává**.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci a dosavadní průběh řízení

[1] Žalobce byl veden u Úřadu práce České republiky – krajské pobočky v Příbrami, kontaktního pracoviště v Kutné Hoře (dále „úřad práce“) jako uchazeč o zaměstnání. V souladu s aktualizací individuálního akčního plánu z 27. 2. 2019 (dále také jako „IAP“ či „akční plán“), již stvrdil svým podpisem, se měl dostavit na setkání nazvané „*Poradenské dny Uhlířské Janovice I*“, které se uskutečnilo 11. 3. 2019 v 9 hodin. Této poradenské schůzky se žalobce nezúčastnil a 14. 3. 2019 úřadu práce sdělil, že se nedostavil proto, že toho dne nebyla z povětrnostních důvodů sjízdná silnice.

[2] K prokázání této skutečnosti je ve spisu úřadu práce založen přípis Obecního úřadu Ledečka, kde stěžovatel bydlí. Tento přípis stvrzuje, že posuzovaného dne byla mezi 5. a 7. ranní neprůjezdná komunikace z Ledečka směrem na Bělokozly, tedy na opačnou stranu, než leží Uhlířské Janovice. Žalobce k věci dále navrhnul vyžádat zprávu od Hasičského záchranného sboru a vyslechnout svědka, souseda J. P., který ho do Uhlířských Janovic vezl, protože žalobce měl nepojízdné auto. Hasičský záchranný sbor Středočeského kraje potvrdil, že neprůjezdné silnice vlivem „větrné smršti“ a popadaných stromů řešili. Podle tohoto vyjádření byly ovšem silnice průjezdné od půl sedmé ráno, pouze vozovku mezi Mitrovem a Uhlířskými Janovicemi zprůjezdnili až v 8 hodin ráno (při cestě z Ledečka do

Uhlířských Janovic by cesta přes Mitrov představovala zajižďku a žalobce nikdy netvrdil, že jeli právě tudy). Na železniční trati pak Hasičský záchranný sbor žádnou událost neřešil.

[3] Úřad práce měl tedy za to, že žalobci zbývalo dost času, aby se na schůzku do Uhlířských Janovic dostavil. Nejenže byly silnice průjezdné, mohl jet také vlakem odjíždějícím z Leděčka v 8.06, který do Uhlířských Janovic přijíždí v 8.32. Proto úřad práce rozhodnutím z 4. 9. 2019, čj. KHB-164/2019-8, podle § 30 odst. 2 písm. c) zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti (dále jako „zákon o zaměstnanosti“), žalobce vyřadil z evidence uchazečů o zaměstnání pro neplnění podmínek stanovených v individuálním akčním plánu bez vážného důvodu. Žalovaný žalobcovu odvolání zamítl a rozhodnutí úřadu práce potvrdil.

[4] Toto rozhodnutí napadl žalobce žalobou, již Krajský soud v Praze (dále „krajský soud“) výše označeným rozsudkem zamítl. Krajský soud se ztotožnil s rozhodnutím úřadu práce i žalovaného. Co se týče namítaného zkrácení žalobcových práv v důsledku označení písemností zasílaných mu pod různými spisovými značkami či jednacími čísly, krajský soud uvedl, že to nezpůsobuje nezákonnost rozhodnutí. Navíc žalobce podal obratem kvalifikované vyjádření, takže očividně věděl, o jaké správní řízení se jedná. Nezákonným neshledal krajský soud ani postup vypracování, schválení a aktualizace individuálního akčního plánu, jež žalobce při jednotlivých schůzkách s pracovníci úřadu práce odsouhlasil svým podpisem. Ze spisu neplyne, že by akční plán vznikl bez součinnosti s žalobcem nebo že by byl žalobce nucen k podání žádosti o invalidní důchod, jak uváděl v žalobě.

[5] Vzhledem k neúčasti žalobce na uvedené poradenské akci krajský soud uvedl, že i přes neprůjezdné některé silnice bylo stále dost času se do Uhlířských Janovic na devátou ranní dopravit vlakem. Ztotožnil se proto se závěry správních orgánů, že žalobce neprokázal existenci vážného důvodu dle § 5 písm. c) zákona o zaměstnanosti.

II. Obsah kasační stížnosti a vyjádření žalovaného

[6] Žalobce (dále „stěžovatel“) napadl rozsudek krajského soudu kasační stížností. Namítá, že úřad práce sestavil nedostatečně individualizovaný akční plán, který s ním navíc neprojednal. Krajský soud se mýlí, jestliže shledal, že námitky týkající se akčního plánu měl stěžovatel uplatnit již před úřadem práce. V případě, že by se stěžovatel proti IAP vymezoval, mohlo to totiž být s ohledem na další okolnosti chápáno jako neposkytnutí součinnosti při sjednávání IAP a důvodem pro jeho vyřazení z evidence uchazečů o zaměstnání. Navíc na něj úřednice úřadu práce vyvíjela nátlak svými opakovanými výzvami, aby podal žádost o invalidní důchod.

[7] Co se týče nedostavení se na plánovanou schůzku v Uhlířských Janovicích, stěžovatel navrhoval doplnit dokazování výsledkem souseda, který ho na tuto schůzku vezl. Vyrazili mezi půl sedmou a sedmou ráno, a protože silnice nebyla průjezdná, odvezl ho souseď zpátky do Leděčka. Stěžovatel pak neměl jak se dopravit do Uhlířských Janovic, neboť vlak měl kvůli předchozí bouřce zpoždění. Před tímto poradenským setkáním i po něm se navíc stěžovatel zúčastnil všech schůzek stanovených akčním plánem a plnil veškeré pokyny úřadu práce. Podle stěžovatele nelze přistoupit na argumentaci soudu, že při nesplnění jakékoli jednotlivé podmínky stanovené IAP je úřad práce povinen uchazeče ze zmiňované evidence vyřadit. Zákon navíc mluví o porušení podmínek, tedy nikoli jen

pokračování

podmínky jediné. Úřad práce ho současně s možnými následky porušení IAP neseznámil. Nadto je třeba uvážit, že stěžovatel pobírá od bývalého zaměstnavatele rentu jako náhradu za „ztrátu na výdělků způsobenou nemocí z povolání“. Její výplata je ovšem podmíněna evidencí stěžovatele v evidenci uchazečů o zaměstnání. Tento příjem představoval jediný zdroj obživy stěžovatele, protože od úřadu práce žádné finanční plnění nedostával. Úřad práce tak stěžovatele přivedl do situace, kdy si není schopen zajišťovat ani své základní životní potřeby. Posléze úřad práce nekonal ústní jednání, s čímž se krajský soud ve svém rozhodnutí nevyrovnal.

[8] Nesprávně se krajský soud vyjádřil k soudním rozhodnutím, na něž stěžovatel odkazoval k žalobě. Nejvyšší správní soud v nich mimo jiné uvádí, že institut vyřazení z evidence uchazečů o zaměstnání by měl být používán pouze tehdy, kdy jsou nade vše pochybnost splněny podmínky, jež zákon o zaměstnanosti pro vyřazení uchazečů z evidence stanoví, protože to představuje velký zásah do sociální sféry takto vyřazeného uchazeče. Stěžovatel také připomněl, že se při zprostředkovávání zaměstnání má věnovat zvýšená péče těm, kteří to z různých důvodů (zdravotní stav, věk, péče o dítě či z jiných vážných důvodů) potřebují.

[9] Žalovaný ve vyjádření konstatuje, že akční plán byl se stěžovatelem projednán řádně. Stěžovatel se s podmínkami i aktualizacemi IAP vždy seznámil a nic k nim nenamítal. Jestliže tedy proti IAP začal brojit až v řízení o vyřazení z evidence, činí tak účelově. Není rovněž pravda, že by akční plán nebyl dostatečně individualizován nebo neměl být stěžovateli ku prospěchu, protože byl například pozván k účasti na poradenských dnech. Nátlak na stěžovatele prokázán nebyl. Stěžovatel má zdravotní problémy, a bylo tedy na místě, aby ho úřad práce upozornil na jeho oprávnění požádat o invalidní důchod, případně mu to doporučit.

[10] Výslech svědka, jehož neprovedení stěžovatel namítá, nemohl mít podle žalovaného vliv na jiné posouzení věci, protože úřad práce došetřil, že silnice byly v dostatečném čase před poradenským setkáním průjezdné. Stěžovatel mohl jet vlakem, jehož provoz nebyl povětrnostními podmínkami nijak ovlivněn. Teprve v kasační stížnosti stěžovatel tvrdí, že vlak měl zpoždění. Hasičský záchranný sbor ovšem již dříve potvrdil, že na železniční trati žádnou událost neřešil. Nebylo tedy nutné provést další důkazy.

[11] Žalovaný dále upozorňuje, že zákon nestanoví, že by důvod pro vyřazení uchazeče z evidence měl být dán pouze tehdy, pokud podmínky IAP neplní opakovaně. Ani zde nebyly dány vážné důvody, k nimž by správní orgány mohly přihlídnout. Přihlídnout k tomu, že na evidování stěžovatele jako uchazeče o zaměstnání je vázáno, že se mu vyplácí renta, pak zákon neumožňuje.

[12] A konečně rozhodnutí, na něž stěžovatel odkazoval v žalobě, na jeho věc nedopadají, protože v jeho věci bylo prokázáno porušení povinnosti uchazeče o zaměstnání a naopak vážný důvod, který by mu bránil ve splnění této povinnosti, prokázán nebyl.

III. Posouzení Nejvyšším správním soudem

[13] Podle § 104a odst. 1 s. ř. s., s účinností od 1. 4. 2021, platí, že rozhodoval-li po 31. 3. 2021 před krajským soudem o věci specializovaný samosoudce, a kasační stížnost

svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele, odmítne ji Nejvyšší správní soud jako nepřijatelnou. Při rozhodování o přijatelnosti kasační stížnosti Nejvyšší správní soud vychází z judikturně ustálených kritérií, která pramení ze závěrů usnesení NSS z 26. 4. 2006, čj. 1 Azs 13/2006-39, č. 933/2006 Sb. NSS., na které Nejvyšší správní soud pro stručnost odkazuje. Tyto závěry jsou použitelné i po novele soudního řádu správního zákonem č. 77/2021 Sb. (srov. usnesení ze dne 16. 6. 2021, čj. 9 As 83/2021-28, body 10–12, či usnesení z 5. 8. 2021, čj. 10 Azs 196/2021-30, bod 4). Stěžovatel sám netvrdí, v čem okolnosti jeho případu splňují podmínky přijatelnosti ve smyslu takto vymezených kritérií.

[14] Kasační stížnost je nepřijatelná.

[15] Námitky stěžovatele vztahující se k tomu, jak krajský soud vypořádal podobu a projednání akčního plánu, jsou nepřijatelné, neboť v napadeném rozhodnutí krajského soudu Nejvyšší správní soud neshledal žádné pochybení, které mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele, tedy bylo způsobilé zpochybnit správnost vyřazení stěžovatele z evidence uchazečů o zaměstnání. Postačí uvést, že krajský soud v bodech 24 a 25 rozsudku připomněl, že stěžovatel v průběhu přípravy, sjednávání a vyhodnocování akčního plánu a jeho aktualizací nevyslovil žádný nesouhlas s jeho obsahem, a to ani v rovině dílčích výhrad. Naopak pokaždé stvrdil projednání akčního plánu podpisem. Pro své tvrzení, že úřad práce vypracoval akční plán bez součinnosti s ním, navíc stěžovatel nepředložil žádný důkaz, jak také krajský soud uvádí.

[16] I námitky související s tím, že měl úřad práce stěžovateli nabízet nevhodná zaměstnání či ho nutit požádat si o invalidní důvod, jsou nepřijatelné, neboť nemohly mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele. Úřad práce totiž stěžovatele z evidence uchazečů o zaměstnání nevyřadil proto, že nebyl přijat do zaměstnání na základě jeho doporučenek, proto, že tyto pozice odmítl nebo z důvodu, že si nepožádal o invalidní důchod, což stěžovatel ostatně ani netvrdil.

[17] Stěžovatel krajskému soudu dále vytýkal, že neshledal, že podmínku stanovenou individuálním akčním plánem nesplnil pro vážný důvod [§ 30 odst. 2 písm. c) ve spojení s § 5 písm. c) bod 7 zákona o zaměstnanosti], díky čemuž by ho úřad práce nevyřadil z evidence uchazečů o zaměstnání. Judikatura Nejvyššího správního soudu se ovšem otázkou, co a jakým způsobem lze hodnotit jako vážný důvod, věnovala opakovaně, krajský soud z ní ve svém rozsudku vycházel a Nejvyšší správní soud nyní nevidí potřebu učinit judikurní odklon.

[18] Nejvyšší správní soud ve své ustálené judikatuře připouští, že vyřazení z evidence uchazečů o zaměstnání má pro uchazeče dosti tvrdé právní důsledky, a to nejen v oblasti naplnění jeho ústavního práva na práci (čl. 26 odst. 3 Listiny základních práv a svobod) tím, že je mu odepřena pomoc při zajištění zaměstnání a eventuálně i hmotné zabezpečení v podobě podpory v nezaměstnanosti, ale i v oblasti účasti na důchodovém a zdravotním pojištění. Úmyslem zákonodárce při zakotvení možnosti vyřazení z evidence uchazečů o zaměstnání bezesporu nebylo „trestat“ uchazeče za každé bagatelní pochybení, ale zajistit, aby výhod spojených s vedením v seznamu uchazečů o zaměstnání nemohly požívat osoby, které své postavení zneužívají a znemožňují úřadu práce vykonávat jeho činnost (viz

pokračování

rozsudek NSS ze dne 27. 5. 2021, čj. 1 Ads 62/2021-43, obdobně také ze dne 11. 5. 2021, čj. 1 Ads 52/2021-31).

[19] S ohledem na důsledky vyřazení z evidence uchazečů o zaměstnání pak musí úřad práce hledat proporcionalitu mezi těmito důsledky a závažností porušení povinnosti ze strany uchazeče o zaměstnání (respektive důvody, pro které povinnost porušil). Posuzování této proporcionality se musí promítnout do interpretace pojmu „vážný důvod“ a následně také do aplikace zákonných ustanovení na konkrétní případ (rozsudek NSS ze dne 3. 12. 2015, čj. 7 Ads 268/2015-30).

[20] Judikatura tedy aprobejuje situaci, že uchazeč o zaměstnání nesplní podmínku stanovenou akčním plánem z určitého vážného důvodu, a přesto není namístě ho vyřadit z evidence. Současně však platí, že v rámci posuzování existence vážných důvodů je nutno přihlídnout také k důvodu takového porušení – zda k němu došlo úmyslně, z lhostejnosti či v důsledku omluvitelného omylu (rozsudek NSS ze dne 3. 12. 2015, čj. 7 Ads 268/2015-30). Jinými slovy se nezvažuje pouze určitá výjimečná okolnost, ale také to, jak se k ní uchazeč o zaměstnání postavil.

[21] A právě v tomto kontextu posoudil porušení akčního plánu krajský soud. V bodech 27 až 29 rozsudku doložil, že stěžovatel neprokázal existenci vážného důvodu, pro nějž se nedostavil na poradenské setkání. Krajský soud shrnul, že silnice mezi Leděčkem a Uhlířskými Janovicemi byly uvedeny den sjízdné zhruba od půl sedmé ráno. Pokud by stěžovatel se svým sousedem dorazili k nějaké nepřekonatelné překážce, mohli buď vyčkat na její odstranění, nebo se vrátit do Leděčka, jak podle stěžovatelových slov učinili. I v případě návratu do Leděčka mohl stěžovatel stihnout vlak v 8.06 hodin. Stěžovatel však na splnění své povinnosti po návratu do Leděčka rezignoval. Ostatně sám stěžovatel uznal, že by nyní jednal jinak. Výslech souseda byl za takto zjištěné skutečnosti nadbytečný. Nejvyšší správní soud v tomto hodnocení krajského soudu neshledal zásadní pochybení ani potřebu učinit judikatorní odklon. Krajský soud v souladu s výše uvedenou judikaturou zohlednil, jaké skutečnosti vedly k porušení povinnosti stěžovatele, jejich závažnost i důvody, které k tomu stěžovatele vedly. Lze navíc doplnit, že stěžovatel svou účast na setkání neomluvil, natož, aby tak učinil včas (například hned ráno 11. 3. 2019 telefonicky kontaktoval úřad práce).

[22] K námitce, že se stěžovatel do místa schůzky nemohl dopravit vlakem, protože ten měl kvůli předchozí bouřce zpoždění, Nejvyšší správní soud přihlídnout nemůže, neboť se jedná o novou skutečnost, kterou stěžovatel uplatnil po té, kdy byl vydán napadený rozsudek (§ 109 odst. 5 s. ř. s.). Ze spisu úřadu práce je současně zřejmé, že soupis vlakových spojení mezi Leděčkem a Uhlířskými Janovicemi byl jedním z podkladů pro rozhodnutí úřadu práce, stěžovatel se s ním mohl seznámit a vyjádřit se k němu (například výše uvedenou skutečností) již v žalobě.

IV. Závěr a náklady řízení

[23] Vzhledem k výše uvedenému Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že kasační stížnost svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele, proto ji v souladu s § 104a odst. 1 s. ř. s. odmítl pro nepřijatelnost.

[24] O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti soud rozhodl podle úspěchu ve věci v souladu s § 60 odst. 1 větou první s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. (k tomu srov. usnesení rozšířeného senátu NSS z 25. 3. 2021, čj. 8 As 287/2020-33, č. 4170/2021 Sb. NSS, část III. 4., a usnesení NSS z 16. 6. 2021, čj. 9 As 83/2021-28, bod 18). Stěžovatel neměl v řízení úspěch, a právo na náhradu nákladů řízení proto nemá. Žalovanému, který měl ve věci úspěch, nevznikly v řízení náklady přesahující rámec nákladů jeho běžné úřední činnosti, proto mu soud náhradu nákladů řízení nepřiznal.

Poučení: Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně 23. února 2023

Jitka Zavřelová
předsedkyně senátu